

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
БЕОГРАД**

Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Београду на седници од 29. септембра 2016. године изабрало нас је у стручну комисију за утврђивање услова за реизбор у звање ИСТРАЖИВАЧ САРАДНИК за Јелену Јовановић, докоранда Одељења за археологију Филозофског факултета Универзитета у Београду.

На основу увида у поднету документацију и научни рад кандидата, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

Јелена Јовановић рођена је 13.08.1985. године у Београду. Студије археологије на Филозофском факултету у Београду уписала је 2004. године и завршила их је 2010. године са просечном оценом 9.02. Уписала је дипломске академске студије – мастер на Одељењу за археологију Филозофског факултета у Београду 2010. године. Звање археолог-мастер стекла је 2011. године са проценом оценом у току студија 9.33. Докторске студије археологије на Филозофском факултету у Београду уписала је 2011, под менторством проф.др Софије Стефановић. Од 2012. године сарадник је на пројекту BEAN- *Bridging the European and Anatolian Neolithic: demography, migration, and lifestyle at the advent of civilization* (fp7 Marie Curie Initial Training network) који реализује Лабораторија за

биоархеологију. У оквиру пројекта била је ангажована на изотопским анализама костију у циљу утврђивања исхране. Од 2013. године радила је као сарадник на билатералном пројекту PERFET: *Prehistoric fertility: duration of lactation during the Mesolithic and Neolithic in the South Eastern Europe* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја и CNRS, Француска) у оквиру којег истражује дужину лактације на основу изотопских анализа дечијих скелета. У оквиру овог пројекта, током 2013. године завршила је обуку у анализи стабилних изотопа у лабораторији LAMPEA (Laboratoire Méditerranéen de Préhistoire Europe Afrique –CNRS UMR 7269, Université d'Aix-Marseille).

Од 2011.године ради као сарадник-волонтер а од 2013. до 2016. године је и формално ангажована на пројекту *Биоархеологија древне Европе: људи, животиње и биљке у праисторији Србије* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја) и била је задужена је за прикупљање података о биоархеолошким остацима из раног неолита Балкана. Од септембра 2016. године ангажована је као сарадник на пројекту BIRTH: *Births, mothers and babies: Prehistoric fertility in the Balkans between 10000 and 5000 BC* који финансира Европски истраживачки савет у оквиру којег се бави морфометријским анализама карлица праисторијских жена.

Од октобра 2013. године до данас, ангажована је као сарадник у настави на вежбама из предмета Физичка антропологија на основним студијама археологије на Филозофском факултету. Задужена је за рад са студентима на остеолошком материјалу и за припрему студената да самостално обаљају антрополошке анализе скелета.

Јелена Јовановић је као физички антрополог до сада била ангажована на пет пројеката: Аварска некропола у Тителу, пројекат Покрајнског завода за заштиту споменика културе (2013), Мраморје-Чајниче и Црквине-Шипово, пројекат Музеја Републике Српске (2012), Ремесијана, пројекат Републичкиог завода за заштиту споменика културе и Филозофског факултета у Београду (2012), Отиловићи, пројекат Центра за конзервацију и археологију Црне Горе (2011), Порта Цркве

Успенија Пресвете Богородице у Чачку, пројекат Народног музеја у Чачку и Филозофског факултета у Београду (2011).

Била је сарадник на реализацији изложбе „Шта нам говоре древне кости“ у организацији Лабораторије за биоархеологију Филозофског факултета, у оквиру Ноћи музеја 2011. године, као и један од аутора изложбе Биоархеологија Ђердапа (2015).

Јелена Јовановић бави се истраживањем људских скелетних остатака са археолошких локалитета, са посебним пољем интересовања у области мезолита и неолита Балкана који су предмет истраживања њеног докотрског рада чија је реализација у току. Пре рада на докотрској теми највише се бавила биоархеологијом римског периода те су и њени досадашњи радови у овој области. Јелена Јовановић до сада је објавила пет радова у рецензираним часописима и зборницима, од чега је један рад објављен након претходног избора.

1. Јовановић, Ј. 2013. Физичке активности античких становника Ремезијане: анализе трагова припоја мишића на костима. *Зборник Народног музеја XXI-1*. 237-251. Београд.

У овом раду приказани су резултати анализе мишићно-скелетног стреса на скелетима античких становника Ремезијане и рад представља пионирско истраживање када је у питању анализа физичких активности становника територије Србије у периоду антике. У раду је анализирано 28 припоја мишића на доњим и горњим удовима те је добијена врло детаљна слика о обрасцима физичких активности, а дистрибуција маркера стреса указала је на постојање полне поделе рада. Истовремено рад је указао и на постојање одређеног броја индивидуа које су обављале веома тешке физичке послове и дао прелиминарне индикације о физички тешком животу субурбаних заједница у касноантичко доба.

1. Stefanović, S., Jovanović, J. 2013. Skeletni pokazatelji napornog fizičkog rada na antičkoj nekropoli u Remesijani. *Zbornik radova sa naučnog skupa "1700 godina Milanskog edikta"*. 825-844. Niš

У овом раду анализирани су патолошки и биомеханички поремећаји групе индивидуа са античког локалитета у Ремезијани која је обављала изразито напорне

физичке послове. Резултати ове анализе представљају прве директне, скелетне потврде тврдњи античких писаца о тешком животу на пољопривредним добрима.

3. Јовановић, Ј. Булатовић, Ј. 2013. Домаћа кокошка (*Gallus domesticus*) у погребном ритуалу на Ремезијани. Биоархеологија на Балкану:баланс и перспективе 1. 161-171. Београд-Сремска Митровица.

У овом раду дати су упоредни резултати анализа људских и животињских остатака са некрополе у Ремезијани, што је значајан допринос развоју биоархеологије, односно, тумачењу антрополошких и археозоолошких података у њиховом археолошком контексту.

4. Radović, M., Jovanović, J., Vulović, D., Stefanović, S. 2012. Antropološka analiza skeletnih ostataka sa lokaliteta Otilovići. *Davnine: arheologija u Crnoj Gori* 1:103- 124.

Овај рад објављен је у првом броју часописа Друштва археолога Црне Горе и у њему су приказани резултати анализе људских скелетних остатака са некрополе у Отиловићима код Пљеваља. Рад је пружио драгоцене податке о квалитеу живота у бронзаном и старијем гвозденом добу и истовремено указао на краatak животни век и високу стопу смртности.

Такође, од претходног избора у звање, 2014. године, објавила је рад

5. Јовановић, Ј., де Бекделиевр, К., Гуд, Г., Ле Руа, М., Ершер, Е., Стефановић, С. 2015. Исхрана и здравствени статус деце у мезолиту и неолиту Ђердапа. *Архаика* 1/2015. Београд. У овом раду анализирана је дужина периода дојења и здравствени статус деце у Ђердапској популацији у току четири миленијума (9500.-5500. пре н.е.) како би се испитала могућа повезаност пораста фертилитета и дужине лактације. Рад је изузетно значајан јер је показао да је почетком неолита дошло до скраћења дужине дојења што је могло позитивно утицати на фертилитет жена и омогућити им да буду трудне чешће. Такође, ове промене у исхрани праисторијских мајки и беба могу бити једно од објашњења за увећање броја људи почетком неолита.

Јелена Јовановић је до сада учествовала на 15 страних и 3 домаће конференције, као и на једној домаћој радионици и једном страном семинару.

Усмена излагања на тему исхране и здравственог статуса људи у мезолиту и неолиту централног Балкана представила је више страних и домаћих конференција као што су: *8th World Archaeological congress* (Kjoto, Japan); *XXXIX godišnji skup Srpskog arheološkog društva* (Vršac, Srbija); *IUAES - the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences* (Dubrovnik, Hrvatska); *MESO 2015, The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe* (Beograd, Srbija); *Colloque du Groupe des Méthodes Pluridisciplinaires contribuant à l'Archéologie* (Bezanson, Francuska); *20th European Association of Archaeologists Annual Meeting* (Istanbul, Turska).

Поред тога, један део својих истраживања Јелена Јовановић посветила је анализи дужине дојења деце у мезолиту и неолиту Ђердапа. Радове који се тичу ове теме представила је на више међународних конференција као што су: *20. kongres Evropske asocijacije antropologa* (European Anthropological Association - EAA, Zagreb, Hrvatska); *Paleodiet meets Paleopathology. Using Skeletal Biogeochemistry to link ancient health, food and mobility* (Santjago de Kompostela, Španija); *MESO 2015-The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe* (Beograd, Srbija); *Colloque du Groupe des Méthodes Pluridisciplinaires contribuant à l'Archéologie* (Bezanson, Francuska); *84th annual meeting of the American Association of Physical Anthropologists*, (Sent Luis, Sjedinjene Američke Države); *20th European Association of Archaeologists Annual Meeting* (Istanbul, Turska).

Један део њених истраживања бави се такође и проучавањем физичких активности праисторијских и историјских популација. Усмена излагања као и постере на ову тему представила је на неколико домаћих и међународних конференција: *MESO 2015- The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe* (Beograd, Srbija); *Naučni skup 1700 godina Milanskog edikta* (Niš, Srbija); *Conference on the 150th Anniversary of the discovery of the shell middens at Muge* (Muž, Portugal); *XXXV skup Српског археолошког друштва* (Ваљево, Србија).

На основу анализе научних радова и остале поднете документације, Комисија сматра да Јелена Јовановић испуњава услове предвиђене *Законом о научно-истраживачкој делатности* за реизбор у звање ИСТРАЖИВАЧ САРАДНИК и предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду да утврди испуњеност услова за реизбор Јелене Јовановић у звање ИСТРАЖИВАЧ САРАДНИК.

Београд, 20. октобар 2016.

К о м и с и ј а

Проф. др Софија Стефановић

Проф. др Весна Димитријевић

доц.др Марко Порчић